

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. E. a sudcov JUDr. E. a JUDr. A., v právnej veci žalobkyne **O.**, bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. M., advokátom v B., proti žalovanému **J.**, bývajúcemu v Ž., zastúpenému JUDr. Z., advokátkou v Ž., **o zaplatenie 1.500 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14 C 79/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. mája 2014 sp. zn. 8 Co 139/2014, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v zmeňujúcej, žalobu zamietajúcej časti (týkajúcej sa sumy 1.452,76 eur s príslušenstvom) **z a m i e t a.**

Vo vyhovujúcej časti (týkajúcej sa sumy 47,24 eur s príslušenstvom) dovolanie **o d m i e t a.**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom z 5. decembra 2013, č.k. 14 C 79/2013-105, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1.500 eur s 9,25% úrokom z omeškania ročne od 16. augusta 2011 do zaplatenia do troch dní, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému uložil tiež povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 90 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 633 eur na účet advokáta. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 657, § 470 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vecne tým, že v konaní mal preukázané, že žalobkyňa poukázala na podnikateľský účet otca žalovaného 13. januára 2011 sumu vo výške 1.000 eur a 22. marca 2011 sumu 500 eur. Poukázanie týchto súm na uvedený účet vyhodnotil súd ako poskytnutie pôžičky zo strany žalobkyne, keď neuveril tvrdeniu žalovaného a svedkov vypočutých v konaní, že týmito sumami bola vrátená pôžička poskytnutá žalobkyni otcom žalovaného (J.). Vyjadrenia svedkyne K., že jej bývalý manžel požičiaval žalobkyni peniaze a tieto zobral zo spoločných prostriedkov považoval za nedôveryhodné, pretože nevedela, koľko ani kedy a okrem jej tvrdenia takúto skutočnosť ničím nepreukázala. Nebol preukázaný ani žalovaným uvádzaný dôvod účelu pôžičky žalobkyni jeho otcom – na kúpu jej automobilu, pretože na ten účel si žalobkyňa zobrala úver a taktiež nik nevedel uviesť kedy a v akej výške mali byť prostriedky žalobkyni požičané. Neuveril ani tvrdeniam o dobrej finančnej situácii otca žalovaného, keď takéto tvrdenia vyvracajú SMS svedkyne a tiež zistenia pasív poručiteľa v dedičskom konaní, pôžičky z nebankových subjektov a účtovanie exekučných poplatkov. Sumy poukázané žalobkyňou boli poskytnuté ako pôžička (výpomoc) a súd nezistil iný dôvod takýchto vkladov na účet poručiteľa a žalobkyňa ich ako pôžičku uplatňovala v konaní od počiatku. Žalovaný je právnym nástupcom a dedičom poručiteľa – dlžníka, ktorý zdedil celé dedičstvo. Hoci čistá hodnota dedičstva predstavuje sumu 47,24 eur, žalovaný nepreukázal a ani netvrdil, že by uspokojením pohľadávok ostatných veriteľov bola hodnota nadobudnutého dedičstva vyčerpaná a teda, že by za ostatné dlhy ako dedič nezodpovedal a tiež nezistil, že by bola schválená dohoda o prenechaní dedičstva veriteľom na úhradu dlhov, nariadená likvidácia dedičstva a pod. Žalovaný preto zodpovedá za záväzky poručiteľa, ktoré naňho prešli jeho smrťou, teda zodpovedá aj za záväzok vrátiť žalobkyni sumu 1.500 eur. Súd však nemal jednoznačne preukázanú dohodu o splatnosti pôžičky, preto aj vzhľadom na smrť dlžníka ustálil, že jeho dedič sa dostal do omeškania preukázateľne najneskôr od doby, keď bol vyzvaný na jej vrátenie listom žalobkyne s termínom úhrady do 15. augusta 2011, teda

v omeškani bol od 16. augusta 2011, preto v tejto časti žalobu vo zvyšku zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 a § 149 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaného rozsudkom z 26. mája 2014 sp. zn. 8 Co 139/2014 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 47,24 eur s 9,25% ročným úrokom z omeškania od 16. augusta 2011 do zaplataenia, do troch dní, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 567,14 eur k rukám advokátky do troch dní. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že považoval za správne skutkové zistenia okresného súdu, podľa ktorých boli medzi žalobkyňou a otcom žalovaného (poručiteľom) uzavreté zmluvy o pôžičke, lebo preukázala v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka dohodu strán a skutočné odovzdanie predmetu pôžičky. Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi, ktoré uviedol okresný súd v napadnutom rozsudku pokiaľ ide o posúdenie existencie zmlúv o pôžičke. Za preukázaný považoval partnerský vzťah žalobkyne a otca žalovaného a tiež jeho finančnú situáciu. Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného, že splatnosť pôžičky je podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičke. Žalobkyňa aj podľa odvolacieho súdu uniesla v spore bremeno tvrdenia, že s otcom žalovaného ako dlžníkom uzavreli ústne zmluvy o pôžičke, že mu poskytla peňažné prostriedky a že do dňa svojej smrti dlh riadne a včas nezaplatil. Keďže však zomrel, jeho záväzok vrátiť pôžičku s poukazom na ustanovenie § 579 Občianskeho zákonníka jeho smrťou nezanikol, pretože jeho obsahom nebolo plnenie, ktoré by mal osobne vykonať dlžník. Jeho povinnosť prešla na jeho právnych nástupcov, teda na dedičov. Za dôvodnú však odvolací súd považoval námietku žalovaného vo vzťahu k ustanoveniu § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je zodpovednosť dediča limitovaná cenou nadobudnutého dedičstva. Z osvedčenia o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť 6. decembra 2012, mal odvolací súd zhodne s okresným súdom preukázané, že všetok majetok poručiteľa prevzal žalovaný, a že čistá hodnota dedičstva predstavovala sumu 47,24 eur (všeobecná cena majetku poručiteľa – 62.588,59 eur, výška dlhov poručiteľa – 62.541,35 eur). Zdôraznil, že súd v konaní začatom na návrh veriteľa proti dedičom o splnenie poručiteľovho dlhu nie je viazaný cenou zistenou v dedičskom konaní po poručiteľovi. Otázku ceny zdedeného majetku posudzuje súd v tomto konaní samostatne a veriteľ môže dokazovať, že stav dedičstva je pre neho priaznivejší, lebo jednotlivé veci majú vyššiu cenu, než je uvedená v súpise aktív, ktorá sa potom premieta nielen do uznesenia o určení všeobecnej ceny majetku a čistej hodnoty dedičstva, ale mohla ovplyvniť i vyporiadanie dedičstva medzi viacerými dedičmi. Žalobkyňa v konaní pred

okresným súdom nenamietala, že súd nie je viazaný cenou zistenou v dedičskom konaní, resp. nespochybňovala cenu zistenú v dedičskom konaní. Za tohto stavu okresný súd mohol pri svojom rozhodovaní vychádzať len z osvedčenia o dedičstve vydanom súdnym komisárom, z ktorého je zrejmé v akej (čistej) hodnote žalovaný ako dedič dedičstvo nadobudol, ktorou bola suma 47,24 eur. Na nové tvrdenia žalobkyne až vo vyjadrení k odvolaniu odvolací súd už nemohol prihliadnuť. Vzhľadom na uvedené považoval odvolanie žalovaného za dôvodné a napadnutý rozsudok zmenil spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa „v celom rozsahu výroku“, navrhla ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedla, že napriek dokazovaniu, ktoré vykonal prvostupňový súd, na základe ktorého bolo možné dostatočne zistiť skutkový stav veci, dospel odvolací súd k nesprávnym právnym záverom, ktoré boli podkladom pre jeho rozhodnutie. Zopakovala priebeh dedičského konania, dôvody pre ktoré súd prvého stupňa žalobe v celom rozsahu vyhovel a uviedla, že na rozdiel od právnych záverov prvostupňového súdu sa odvolací súd odvoláva na dôležitú zásadu ochrany dedičov, pričom konštatuje, že v konaní začatom na návrh veriteľa proti dedičom o splnenie poručiteľovho dlhu, nie je viazaný cenou zistenou v dedičskom konaní po poručiteľovi. Za správne považovala dovolateľka konštatovanie odvolacieho súdu, že v konaní o žalobnom návrhu, ktorým sa veriteľ domáha proti dedičom uspokojenia pohľadávky po poručiteľovi, nie je súd a ani veriteľ, ktorý nebol účastníkom dedičského konania viazaný cenou zistenou v dedičskom konaní a žalobkyňa mohla v konaní preukazovať, že cena majetku zahrnutého do dedičstva po poručiteľovi je pre ňu priaznivejšia, teda vyššia. Na druhej strane by sa žalovaný zodpovednosti za záväzok poručiteľa voči žalobkyni zbavil len vtom prípade, ak by preukázal, že uspokojením iných pohľadávok po poručiteľovi, ktoré mali podľa § 175v ods. 2 písm. b/ a c/ a ods. 3 O.s.p. prednosť pred pohľadávkou žalobkyne, by bola vyčerpaná celá cena nadobudnutého dedičstva. Uviedla, že súd prvého stupňa aj odvolací súd v tomto zmysle zhodne citujú rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 220/2009, avšak pre zdôvodnenie svojich právnych záverov každý z nich cituje inú jeho časť. Celá vec

je tak založená len na právnom posúdení ochrany dediča pri jeho zodpovednosti za dlhy poručiteľa, aplikácii zákona a stanoviska Najvyššieho súdu Českej republiky. Dovolateľka považuje za správny výklad zákonnej ochrany dediča urobený prvostupňovým súdom. Uviedla, že v priebehu celého konania pred prvostupňovým súdom spočívala obrana žalovaného len v tvrdení a preukazovaní neexistencie záväzku poručiteľa v sume 1.500 eur voči žalobkyni a na svoju obranu netvrdil, že za záväzok podľa § 470 ods. 1 O.s.p. nezodpovedá a túto obranu použil až v závere svojho odvolania. Preto žalobkyňa nemala dôvod akýmkoľvek spôsobom vyvracať obranu žalovaného, že za dlh nezodpovedá, a teda navrhnúť doplnenie dokazovania o zistenie skutočnej ceny majetku zahrnutého do dedičstva po poručiťovi a ona vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to, že hodnota aktív dedičstva nebola v dedičskom konaní znaleckým dokazovaním, ale dohodou dedičov a môže byť reálne nepomerne vyššia oproti hodnote uvádzanej v osvedčení o dedičstve, na čo odvolací súd neprihliadol. Týmto postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu zásady rovnosti zbraní účastníkov konania. Dedičia postupovali v konaní tak, aby hodnotu aktív dedičstva určili dohodou v sume len o málo prevyšujúcu výšku dlhov, čím si výslovne vybrali, ktoré dlhy za poručiťoľa zaplatia. Ak bol odvolací súd názoru, že je potrebné riadne posúdiť zodpovednosť žalovaného za záväzok poručiťoľa voči žalobkyni vo vzťahu ku skutočnej hodnote nadobudnutého dedičstva, mal rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je nedostatočné, je v rozpore s ústavnoprávnymi princípmi a Dohovorom o ochrane ľudských práv v časti týkajúcej sa práva na spravodlivý súdny proces. Z rozsudku odvolacieho súdu sa nemožno dočítať, z akého dôvodu umožnil dedičovi postup, ktorým jedného z veriteľov poručiťoľa diskriminuje oproti ostatným veriteľom. Odvolací súd žiadnym spôsobom nevysvetlil svoj postup pri určení rozsahu zodpovednosti žalovaného za pohľadávku žalobkyne po poručiťovi vo vzťahu k ostatným pohľadávkam veriteľov prihláseným do dedičstva. Navrhla odložiť vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku Krajského súdu v Žiline.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť. Uviedol, že k odňatiu možnosti konať pred súdom vo vzťahu k žalobkyni nedošlo, rovnako ako ani k vade podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a odvolací súd vec posúdil správne po právnej stránke (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Pokiaľ žalobkyňa žiadala odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku uviedol, že táto požiadavka je neopodstatnená, pretože zo strany žalovaného a rovnako aj zo strany žalobkyne už došlo k plneniu v zmysle napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré (čiastočne) možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Dovolanie žalobkyne smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý obsahuje viacero výrokov. Keďže dovolateľka nespresnila, proti ktorým výrokom dovolanie (ne)smeruje a napadnutý rozsudok žiadala (ako celok) zrušiť, dovolací súd vychádzal z toho, že v dovolaní prejavila vôľu, aby dovolací súd preskúmal správnosť všetkých výrokov rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie žalobkyne nie je však v celom rozsahu procesne prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu.

Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O.s.p., určujúcimi podmienky, v prípade splnenia ktorých je dovolanie prípustné).

Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnutelnému týmto opravným prostriedkom). Takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol dovolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery.

Záver o tom, že podané dovolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho oboch stránkach jeho prípustnosti (tak objektívnej, ako aj subjektívnej), posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania. Ak dovolací súd dospeje k záveru, že dovolateľ nie je z určitého dôvodu subjektívne oprávnený podať dovolanie, nie je potrebné ďalej skúmať, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v § 236 až § 239 O.s.p.

V danom prípade je dovolaním napadnutý aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol vo svojej podstate potvrdený prvostupňový rozsudok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 47,24 eur spolu s 9,25% ročným úrokom z omeškania od 16. augusta 2011. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania bolo potrebné vziať na zreteľ to, že žalobkyňa z procesného hľadiska (ktoré je v tomto zmysle rozhodujúce) nemôže byť negatívne dotknutá rozhodnutím vyhovujúcim jej žalobe. Keďže v danom prípade dovolateľka po (rozhodujúcej) procesnej stránke nebola negatívne dotknutá napadnutým výrokom rozsudku, z procesného hľadiska jej týmto výrokom nebola spôsobená ujma na jej pomeroch (por. aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 1998 sp. zn. 1 Cdo 92/97 uverejnený pod č. 50/1999 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky a tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky zo 7. júla 1992 sp. zn. 1 Cdo 28/92 publikované pod č. 40/1993 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky).

S prihliadnutím na vyššie uvedený výklad dovolacieho súdu o objektívnej a subjektívnej stránke prípustnosti dovolania bolo potrebné uzavrieť, že dovolateľka nie je subjektívne oprávnená v tejto časti napadnúť rozsudok dovolaním, pretože dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v jej prospech.

Z uvedeného dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v danom prípade podáva ten, kto na dovolanie nie je (subjektívne) oprávnený. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 47,24 eur spolu s 9,25 % ročným úrokom z omeškania od 16. augusta 2011 do zaplataenia odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Najvyšší súd sa ďalej zaoberal dovolaním žalobkyne proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 1.452,76 eur spolu s 9,25% úrokom ročne od 16. augusta 2011 zmenil tak, že návrh v tejto časti zamietol.

Keďže v tomto smere ide o zmeňujúci rozsudok, je dovolanie žalobkyne podľa § 238 ods. 1 O.s.p. procesne prípustné.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/

tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolateľka nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné právo, ktoré mu právny poriadok priznáva.

V danej veci dovolateľka odňatie možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) videla v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, v jeho nedostatočnom odôvodnení, keď odvolací súd nevysvetlil svoj postup pri určení rozsahu zodpovednosti žalovaného za pohľadávku žalobkyne vo vzťahu k ostatným pohľadávkam veriteľov prihláseným do dedičstva.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V posudzovanom prípade odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že žalobu žalobkyne do sumy 1.452,76 eur s príslušenstvom zamietol. Zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré v tejto (zmeňujúcej) časti nahrádza rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa názoru dovolacieho súdu obsahuje všetky náležitosti rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd jednak v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol čoho sa domáhala žalobkyňa a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, ako a z akých dôvodov rozhodol súd prvého stupňa, v akom rozsahu a z akých dôvodov podal žalovaný odvolanie, ako sa k odvolaniu vyjadrila žalobkyňa, ktoré dôkazy zopakoval, ktoré skutočnosti považoval odvolací súd za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil (pozn. dovolacieho súdu - odvolací súd vychádzal v podstate z rovnako zisteného skutkového stavu ako súd prvého stupňa, vec iba inak právne posúdil) i ako vec právne posúdil, s uvedením príslušných právnych ustanovení, ich citáciou ako i výkladom rozhodného ustanovenia § 657, § 563, § 579 a § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka a s poukazom na súvisiacu judikatúru.

Pretože odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia splňa, nie je daný dôvod dovolania spočívajúci v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne. Pokiaľ žalobkyňa namieta, že odvolací súd neodôvodnil postup pri určení rozsahu zodpovednosti žalovaného za pohľadávku žalobkyne vo vzťahu k ostatným pohľadávkam veriteľov prihláseným do dedičstva, dovolací súd poznamenáva, že táto otázka nebola pre rozhodnutie tejto veci za daného stavu právne významná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne

vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Žalobkyňa konkrétne neuviedla k porušeniu ktorých procesných ustanovení v konaní pred odvolacím súdom malo dôjsť a dovolací súd procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. v dovolacom konaní nezistil.

Žalobkyňa podľa obsahu dovolania vytýkala odvolaciemu súdu predovšetkým nesprávnosť jeho právneho záveru (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke neunesenia jej dôkazného bremena v súvislosti s naplnením hmotnoprávnej podmienky zodpovednosti žalovaného za poručiteľove dlhy podľa § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo odôvodňovala tým, že žalovaný v priebehu konania tvrdil len neexistenciu záväzku poručiteľa vo výške 1.500 eur ako takého, a netvrdil, že za záväzok nezodpovedá podľa § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Preto nemala dôvod vyvracať obranu žalovaného a navrhovať doplnenie dokazovania na zistenie skutočnej hodnoty majetku zahrnutého do dedičstva.

Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiteľa a za poručiteľove dlhy, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou.

Dovolací súd na tomto mieste v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý správne poukázal na úpravu zodpovednosti dedičov upravenú v hore citovanom ustanovení § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka a len opakovane zdôrazňuje :

Občiansky zákonník vychádza pri úprave zodpovednosti dedičov podľa citovaného ustanovenia zo zásady zodpovednosti v rozsahu ceny zdedeného majetku a nie zo zásady zodpovednosti výlučne zdedeným majetkom. Z toho vyplýva, že dedič zodpovedá za poručiteľove dlhy aj svojím vlastným majetkom, príp. aj príjmom z práce za situácie, ak majetkové hodnoty zanechané poručiteľom nie sú speňažiteľné. Obmedzenie zodpovednosti za dlhy poručiteľa nie sú závislé od dôkazných prostriedkov, ktoré boli použité v dedičskom konaní pri súpise aktív a pasív a pri určení všeobecnej ceny majetku, výšky dlhov a čistej hodnoty dedičstva. Tak ako správne uviedol aj odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, súd v konaní začatom na návrh veriteľa proti dedičom o splnenie poručiteľovho dlhu (ako je tomu aj v prejednávanej veci), nie je viazaný cenou zistenou

v dedičskom konaní. Otázku ceny zdedeného majetku posudzuje súd v tomto konaní samostatne, a **veriteľ môže dokazovať**, že stav dedičstva je pre neho priaznivejší, že jednotlivé veci majú vyššiu cenu, než je uvedená v súpise aktív, čo sa premietne aj do všeobecnej a čistej hodnoty dedičstva (v prejednávanej veci por. osvedčenie o dedičstve – hnutelnosti, iné majetkové hodnoty a nehnuteľnosti, ktorých hodnota bola určená len na základe tvrdenia účastníkov). Keďže žalobkyňa nebola účastníčkou dedičského konania, osvedčenie o dedičstve, v ktorom bola určená všeobecná a čistá hodnota dedičstva, nepredstavovalo vo vzťahu k nej prekážku *res iudicata*. Preto jej nič nebránilo, aby v tomto súdnom konaní namietala správnosť súpisu porúčiteľovho majetku vrátane jeho ceny (aby navrhovala vykonať dokazovanie na tieto skutočnosti) a v prípade preukázania vyššej hodnoty čistého dedičstva domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z takto určenej hodnoty dedičstva.

Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania je ustanovenie § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p., podľa ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

Predpokladom dôkaznej povinnosti je tvrdenie skutočností účastníkom, tzv. bremeno tvrdenia. Medzi povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou je úzka vzájomná väzba. Účastník, ktorý nesplní svoju povinnosť tvrdiť skutočnosti rozhodné z hľadiska hypotézy právnej normy, spravidla ani nemôže splniť dôkaznú povinnosť. Ak ide o skutočnosť rozhodnú podľa hmotného práva, potom neunesenie bremena tvrdenia o tejto skutočnosti

bude mať pre účastníka väčšinou za následok pre neho nepriaznivé rozhodnutie. Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Spravidla je bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno rozdelené medzi účastníkmi v spore v závislosti na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov právneho vzťahu. Obvykle platí, že **skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca**, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného.

Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti.

Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že súd prvého stupňa dal účastníkom poučenie podľa § 120 ods. 2, 4 O.s.p., žalobkyňa však nenavrhol v konaní vykonať žiaden dôkaz na preukázanie vyššej ceny majetku po poručiťovi (príp. aj znaleckým posudkom), pričom súd nemal povinnosť v tomto smere poskytnúť účastníkom (žalobkyni) takéto poučenie, ani sám takýto dôkaz vykonať. Pokiaľ žalobkyňa v dôvodoch dovolania poukazovala na to, že nemala dôvod navrhnúť doplnenie dokazovania na zistenie skutočnej ceny majetku zahrnutého do dedičstva vzhľadom na obranu žalovaného, dovolací súd poznamenáva, že bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno na preukázanie opodstatnenosti uplatneného nároku a zodpovednosti žalovaného za dlh poručiťova zaťažovalo v tomto konaní žalobkyňu a nezáviselo od obrany žalovaného, ktorý mohol obmedziť svoju obranu výlučne na skutočnosti v konaní tvrdené a preukazované. Dovolací súd poznamenáva, že nemal pochybnosti o tom, že žalobkyňa poskytla poručiťovi pôžičku vo výške 1.500 eur, v konaní však nebola preukázaná zodpovednosť žalovaného za tento dlh v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka (existencia dostatočného majetku nadobudnutého v dedičskom konaní).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej v zmeňujúcej časti, nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Obsah dovolania žalobkyne nebol teda spôsobilý spochybníť správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených. Žalobkyňa preto napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie pred odvolacím súdom netrpí ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), a rozsudok nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v tejto časti podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný však návrh na náhradu trov dovolacieho konania nepodal, preto mu táto náhrada priznaná nebola.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. novembra 2015

JUDr. Edita B a k o š o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová